

Morda pa se je le prenaglil

V svojem šesturnem govoru na začetku 25. kongresa sovjetske komunistične partije je napravil njen sekretar križ — ali rečimo srp in kladivo — čez zahodni kapitalizem, pod čemer razume seveda zahodno demokratsko družbo na sploh. Rekel je med drugim, »da lahko samo meščanski ideologi iznajdejo mit, da si bo Zahod še opomogel od krize, ki ga je zadela«.

Toda znano je, da je v politiki vsako prerokovanje tvegano in tako se lahko zgodijo tudi Brežnjev, da bo moral ugotoviti, da se je zmotil. Zahod — a ne ves Zahod — je v gospodarski krizi delno zaradi zvišanja cen petroleja, kar je dvignilo cene vse produkcije, delno zaradi naglega dviganja življenjske ravni delavcev in nameščencev kar so dosegli prav svobodni sindikati, včasim nasproti ekonomski logiki, in delno še iz raznih drugih vzrokov, kot npr. zaradi realističnega odnosa med gospodarstvom in denarjem, kar niža vrednost valut tistih držav, kjer več potrošijo, kot pridelajo, in zaradi svobodnega tečaja valut. Pa tudi zato, ker zahodne države nimajo nad seboj gospodarja, ki bi jih silil — z divizijami, nakopičenimi ob njihovih mejah — k železni politični in gospodarski disciplini nasproti »vodilni sili«. Sovjetska zveza nima teh problemov: petrolej ima — hvala Bogu, bi lahko rekel Brežnjev — doma, pojem »svobodni sindikati« je v sovjetskem imperiju neznan in zato tudi stavke in zvišanje plač ob vsakem podaljševanju delovnih pogodb (tudi te so tam neznan pojem); tečaj rublja, seveda umeten, določa kar sovjetska vlada brez ozira na njeovo realno vrednost nasproti drugim vzhodnim in zahodnim valutam, a seveda v sovjetski prid; in z življenjsko ravnjo si v Krem-

(dalje na 2. strani)

PROBLEM SPLAVA

Ena izmed čeri, ob katerih se lahko razbije nova, s tako težavo zvarjena Morova enostrankarska vlada, je zakon o splavu, ki čaka v parlamentu na odobritev ali zavrnitev.

Ob tem zakonskem predlogu se je še enkrat pokazalo, kako težko je danes v Italiji — to se pravi, med italijanskimi političnimi strankami — doseči skladnost za odobritev kakega zakona, ravno to pa v največji meri blokira prizadevanja za resnične in globoke družbene reforme. Skoro vse stranke pojmujejo take zakonske predloge in poskuse reform samo v političnem ključu in jih presojujejo edino s stališča, če si lahko obetajo od njih kako politično korist ali ne. To pa je v bistvu demagoško stališče. Pri presoji zakonskih predlogov se ne ozirajo na to, če so nujni in če bi bili v splošno korist, ampak mislijo predvsem na to, kako bo javnost, zlasti tista javnost, od katere si obetajo volivne glasove, reagirala nanje, in po teh presoajah zavzemajo svoje stališče. Izjema je morda samo krščansko-demokratska stranka, ki se mora ozirati poleg tega tudi na nauk Cerkve, ker pač zastopa katoliško javno mnenje v politiki, in na mnenje katoliške hierarhije in duhovnikov. Po drugi strani pa mora upoštevati tudi mnenje žensk in njihovih organizacij ter seveda javno mnenje na splošno. Vlogo pa igra pri tem tudi igra struj v stranki sami, kajti nekatere so za bolj popustljivo politiko v pogledu splava, druge pa za strožjo. Vse to bi imelo svoj pomen tudi pri debatah in stališčih na bližnjem kongresu krščanskih demokratov sredi marca, na katerem bodo spet odločali o strankinem tajništvu in o splošnem vodstvu stranke. Zato se noben vplivni krščansko-demokratski politik ne bi rad preveč

izpostavil v pogledu splava niti v enem niti v drugem smislu.

Splavi so aktualen problem v Italiji, kot skoro v vseh evropskih državah. Točne številke o sedanjih ilegalnih splavih niso znane — nekateri govorijo o kakih 200.000 splavih na leto, drugi navajajo drugačne številke — toda dejstvo je, da so zelo visoke. Verjetno splavi vsaj vsaka tretja ženska, ki je zanosila, v najboljšem primeru vsaka četrta. Nekateri si znajo pri tem pomagati, ker imajo denar za ilegalni skriti zdravniški poseg, ki ni poceni. V ta namen potujejo celo v tujino, celo v London. Če so dovolj izobražene, vedo, da so mazaški posegi smrtno nevarni, in se zato rajši nezatekajo k raznim »ženskam«, mazačkam. Tiste pa, ki nimajo denarja za ilegalni zdravniški poseg ali za potovanje v tujino, pa nimajo druge možnosti kot mazačko ali lastno tveganje s kakimi »domačimi« sredstvi, ki imajo mnogokrat za posledico smrt. To je edino, kar preostane revnim delavkam, materam številnih otrok, ki si ne želijo pomnožitve družine, posebno tam, kjer je zaslužek premajhen že za sedanjo družino, ali kjer sploh ni pravega zaslužka ali hranitelja. V še strašnejši stiski se znajdejo samske ženske, če zanosijo, dekleta, ki jih čaka »sramota« in ljudska obsodba ali celo bes ter sankcije staršev zaradi zanositve. Tem je neizogibna pot do mazačke in mnoge morajo zaradi tega prezgodaj in v mukah umreti. Vsakdo med nami pozna take primere, kar pomeni, da jih je v Italiji na tisoče in desetstisoče, če ne več.

Krščansko gledanje na življenje zahteva, da ne sme nihče s silo prekiniti življenja nedolžnega, t.j. nerojenega otroka. To načelo je gotovo najbolj humano in najbolj v skladu s krščanskim humanizmom. Toda če ostane abstraktno in samo načelo, ne bi bile dane možnosti, da se uresničuje in obvelja tudi v praksi, ne more nihče naprti glavne moralne krivde ženskam in zakonskim parom ali neporočenim dekletom, ki se znajdejo v stiski, če se poslužijo splava. Glavno moralno krivdo je treba pripisati družbi, ki ne ustvari pogojev za lažje življenje številnih družin (npr. z reševanjem stanovanjskega vprašanja, s humanim reševanjem urbanističnih problemov, kar zadeva npr. otroška igrišča, otroške vrtce, zavetišča za dojenčke, za matere, ki morajo delati, z ustvarjanjem zdravega okolja v mestih, z zrakom vred, da bodo otroci rasli zdravi in veseli, itd.). Če tega ni, če ustvari rojstvo otroka materam in družinam velikanske, včasih zanje nepre-

(dalje na 3. strani)

Zborovanje predstavnikov manjšin v Tridentu

Dne 20. februarja je bila v Tridentu zanimiva okrogla miza o problematiki narodnostnih in jezikovnih manjšin v Italiji. Srečanje je organizirala stranka PPTT (tridentinski avtonomisti) in so se ga udeležili predstavniki Slovenske skupnosti, SVP (Južni Tirolci) iz Bocna, Unione Valdotaine, Furlanskega gibanja, Ladincev, Okcitancev in Sardincev. Uvodne referate so imeli priznani strokovnjaki v narodnostnih vprašanjih prof. Sergio Salvi, Paolo Buzzanca in dr. Mauro Mellini. Prisotno občinstvo

(okrog 300, v glavnem mladih ljudi) pa je pozdravil deželni svetovalec PPTT Fedel.

Deželni poslanec Slovenske skupnosti Drago Štoka je v svojem govoru obravnaval predvsem boj Slovencev v Italiji za enakopravnost svojega jezika v javnosti. V začetku je na kratko spregovoril tudi o važnosti procesa, ki je te dni pred tržaškim porotnim sodiščem v zvezi z Rižarno, v kateri je bilo zločinsko umorjenih na tisoče ljudi, v glavnem Slovencev.

(dalje na 2. strani)

RADIO TRST A

: : NEDELJA, 29. februarja, ob: 8.00 Koledar. 8.05 Slovenski motivi. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša. 9.45 Smetana: Klavirski trio v g-molu. 10.15 Poslušali boste. 11.15 Mladinski oder: »Robinzon v vesolju«. Napisal Gianni Padoan, dramaturg Marjana Prepeluh R.O. Režija: Lojzka Lombar. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Glasbena skrinja. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj. 13.30-15.45 Glasba po željah. 14.30 Nedeljski koncert. 16.30 Šport in glasba. 17.30 »Proti Damasku«. Drama, napisal Avgust Strindberg, prevedel Franc Jeza. SSG v Trstu. Režija: Majda Skrbinšek. 19.10 Zvoki in ritmi. 20.00 Šport. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 22.0 Nedelja v športu. 22.10 Sodobna glasba. 22.25 Glasba za lahko noč.

: : PONEDELJEK, 1. marca, ob: 11.40 Radio za šole (za srednje šole): »Tod bodo živeli veseli ljudje«. 12.00 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 14.30 Pregled slovenskega tiska v Italiji. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 18.30 Radio za šole (za srednje šole - ponovitev). 18.50 Scenska in baletna glasba. 19.10 Odvetnika za vsakogar. 19.20 Jazz glasba. 20.00 Športna tribuna. 20.35 Slovenski razgledi: Srečanja - Trio Lorenz: pianist Primož Lorenz, violinist Tomaž Loreiz, violončelist Matija Lorenz. Vladimir Lovc: Sonatina da camera - Slovenska ljudska materialna kultura - Slovenski ansambli in zbori. 22.15 Glasba za lahko noč.

: : TOREK, 2. marca, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Pratika. 12.50 Revija glasbil. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Hornist Georges Barboteu, pianistka Genevieve Joy. 19.10 Jazz trio Giancarla Barigozzija. 19.10 1945-1975: Trideset let gledališkega amaterstva v naši deželi (4. oddaja). 19.25 Za najmlajše: pravljice, pesmi in glasba. 20.00 Šport. 20.35 Pustni ples.

: : SREDA, 3. marca, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol): »Pesmi in pravljice za vas: Pokoncu izpod korenin«. 12.00 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol - ponovitev). 18.50 Violončelist Valier Dešpelj, pianist Ivo Maček. 19.10 Družinski obzornik. 19.30 +estern-pop-folk 20.00 Šport. 20.35 Simfonični koncert. Dirigent in solist Miloš Pahor. Orkester Glasbene Matice v Trstu. 21.35 Glasba za lahko noč.

: : ČETRTEK, 4. marca, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Slovenski razgledi. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Nove plošče resne glasbe. 19.10 Dopisovanje Francesco Leopoldo Savio-Matija Čop (Martin Jevnikar). 19.25 Za najmlajše: »Pisani balončki« (Krasulja Simoniti). 20.00 Šport. 20.35 »Vasa Železnova«. Drama, Maksim Gorki, prevedel Jaro Do'ar. RO. Režija: Jože Peterlin. 22.00 Glasba za lahko noč.

: : PETEK, 5. marca, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol): »Korak za korakom«. 12.00 Opoldne z vami. 13.00 Postni govor: »Postni čas« (dr. Lojze Škerl). 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol - ponovitev). 18.50 Pianist Claudio Crismani. 19.10 Slovenska povojna lirika: »France Vurnik in njegov pesniški svet« (Martin Jevnikar). 19.20 Jazz glasba. 20.00 Šport. 20.35 Delo in gospodarstvo. 20.50 Vokalno instrumentalni koncert. 21.55 Glasba za lahko noč.

: : SOBOTA, 6. marca, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Poslušajmo spet. 13.30-15.45 Glasba po željah. 15.45 Avtoradio. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 E.Grieg: Koncert v a molu za klavir in orkester: 19.00 Ansambel »La Groupe X«. 19.10 Liki iz naše preteklosti: »Ivan Pregešlj« (Martin Jevnikar). 19.20 Glasbene diagonale. 19.35 Pevska Revija. 20.00 Šport. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 »Odkoča na deska« (Adrijan Rustja). 21.20 Zabavni orkester RAI iz Rima vodi Carlo Esposito. 21.30 Vaše popevke. 22.30 Glasba za lahko noč.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna Graphart Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

Zborovanje predstavnikov manjšin v Tridentu

(Nadaljevanje s 1. strani)

Štoka je nato podrobneje govoril o boju Slovencev v Italiji za enakopravnost svojega materinega jezika in omenil pobude v deželnem svetu Furlanije - Julijske krajine, v tržaškem in goriškem občinskem svetu ter v tržaškem pokrajinskem svetu. O stro je ožigosal stranke, ki so se z izgovorom pravne narave postavile proti in zavrgle pobudo Slovenske skupnosti. Govornik je nato orisal dogodek, ki se je pred

MORDA PA SE JE LE PRENAGLIL

(Nadaljevanje s 1. strani)

lju tudi ne delajo skrbi. Zanje je važna samo raven sovjetske oborožitve. Tudi problem discipline med sateliti sovjetskega imperija in med narodi v ovjetski zvezi sami še ni aktualen. Toda vsega tega se morajo veljaki v Kremlju še bati. Morda so le nekoliko v zamudi glede na razvoj na Zahodu, kot so v zamudi s svobodo tiska in z življenjsko ravnijo. Toda kar mora priti, bo prišlo, ker je upravičeno dvomiti, da za sovjetski svet ne veljajo zakoni razvoja, ki veljajo za ostali svet. Le da bolj počasi delujejo...

kratkim pripetil v Ukvah, govoril o nastopu šolskega proveditorja, ki je prepovedal pouk slovenskega jezika v osnovni šoli ter nastop učiteljice, ki je domačega župnika Gorjupa celo prijavila sodišču.

Prisotni so izrazili solidarnost župniku Gorjupu, staršem in otrokom, prej omenjene stranke pa so sestavile resolucijo, v kateri obsojajo početje šolskih in drugih oblasti v Ukvah, zahtevajo, da se pouk slovenskega jezika takoj ponovno uvede oziroma nadaljuje na domači šoli in izražajo popolno solidarnost ukovškemu župniku, prizadetim staršem in otrokom, ki se bojijo za pravično stvar v duhu republiške ustave in demokratičnih načel vsake družbe.

—o—

AVTOŠOLA PROTI NEVARNOSTI UGRABITVE V ŠVICI

Bivši holandski avtomobilski dirkač na rallyjih Unus Hendrichs je odprl v švicarski vasi Osogna v Ticinu zasebno avtošolo, v kateri uči, kako se je mogoče s kar najbolj drznimi in spretnimi vozniki triki izogniti ugrabitvi oziroma zasledovalcem, ki bi hoteli človeka ugrabiti ali oropati...

SKOZI DALJNOGLED

JE BESEDA VAS TUDI NEDOSTOJNA?

Znani slovenski etimolog France Bezlaj je neke opozoril na čuden pojav, da imajo mnogi ljudje nekatere besede za nedostojne, najbrž zato, ker so preveč ljudske in se jim zato zdijo premalo »fine«. Tako se je neki ugledni tehnik branil zapisati v svojih strokovnih razpravah v tehničnih revijah besedo »luknja«. Bezlaj ne pove, s čim si je tisti gospod pomagal namesto luknje...

Taka nedostojna beseda je bila svoj čas »žena«. Bolj fina je bila »soproga«. Tudi beseda rodila je nedostojna. Reči oziroma pisati je treba — po mnenju »finih« ljudi — »povila je«.

Zdaj pa je že dolgo nedostojno pisati besedo vas, kar naenkrat imamo na Slovenskem sama »naselja«. Sramovati se besede vas pa je skoro tako, kot bi se sramovali besede mati ali domovina, saj smo pravzaprav vsi iz vasi, če ne v prvi pa v drugi generaciji. A prav zato se je verjetno nekateri sramujejo.

UGLED SLOVENSKEGA ŠPORTA

Zamejski Slovenci pač ne moremo reči, da smo ponosni na ugled našega »matičnega« športa. Zmaga Ponziane iz četrte italijanske (D) kategorije nad ljubljansko »Olimpijo«, ki reprezentira najvišjo kategorijo slovenskega in jugoslovanskega nogometa (čeprav po veliki večini z boenski mi poklicnimi nogometaši), je bila za marsikoga kljub vsemu prijateljskemu in »training« značaju tekme zares grenak grizljaj. Isto lahko rečemo o nastopih jugoslovanskih reprezentančnih hokejistov, ki izgube tekme prav z Avstrijci (na olimpiadi) in z Italijani (lani na svetovnem prvenstvu). Lahko bi omenili še marsikak tak ne ravno preveč časten športni nastop. Menimo,

da bi se morali športniki iz matične domovine vendar malo bolj ozirati na čustva nas zamejcev in se malo bolj dostojno in športno potruditi tudi v takih tekmah. Ali pa se jim morda sploh ne sanja, da igra v športu vlogo tudi glava, ali recimo, športna morala in nacionalni ponos?

KONFORMISTI IN ŽRTVE

Ko človek posluša ali bere pričevanje nekdanjih »tolmačev« in »tolmačk« v Rižarni in na drugih SS-ovskih »komandah« v Trstu, si ne more ustvariti prav jasne predstave, ali gre — vsaj pri nekaterih — za prave sodelavce mučiteljev in rabljev, ali pa tudi za žrtve. Nekateri so se spravili v tak položaj nedvomno po lastni krivdi, iz podzavestne okrutnosti in oblastiželnosti, iz želje, da bi bili tudi sami deležni neomejene oblasti, ki so jo predstavljal SS-ovci, in da bi se jih ljudje bali. Verjetno je šlo za ljudi s skritimi kompleksi in hudodelskimi nagnjenji, morda za potencialne ubijavce in nesocialne elemente. Nekateri pa so nedvomno zagazili v tisto gnusno močvirje iz pohlepa po »lahkem« zaslužku in pa denarju, ki so ga lahko zaslužili z izsiljevanjem in »posredovanjem«. Bili pa so gotovo tudi taki, ki jim je manjkalo inteligence in jasnega moralnega čuta, da bi bili vedeli, kaj je prav in kaj ne. Zanje so bili Nemci in slasti SS-ovci oblast, in vsaka oblast pa jim je imponirala. Niso si postavljali problema, ali ima oblast prav ali ne. Mislili so, da ima vsaka oblast vedno prav. In zato so čutili zadoščenje, če so ji lahko služili. Niso mislili, kam jih bo pripeljala. Toda ta problem se ni končal s polomom Hitlerjeve Nemčije in niti s procesom proti njihovim pomagačem in tolmačem. Obstajala bo vedno, dokler bo obstajala kaka nasilniška oblast.

PROSTOR MLADIH**SOCIALNOST NA DALJAVO?**

Mladi rod zelo poudarja socialnost in ima prav. Moderni svet ali bolje rečeno moderna družba je nemogoča brez socialnega čuta. Ne le, da to zahtevata čut pravičnosti in pojmovanje enakopravnosti, ampak bi brez tega naravnost eksplodirala ekonomska in politična nasprotstva, ki bi nujno privedla do državljskih in meddržavnih vojn.

Toda socialnost pri mladem rodu se ne bi smela omejiti samo na besede in kritike; ne samo na obsodbe nesocialne miselnosti in nesocialnih pojavov pri drugih. Mladi bi morali paziti, da bi tudi sami s svojim življenjem izražali tako socialnost, kakor jo zahtevajo od drugih. Pokazati bi jo morali ne le v protestnih sprevodih in manifestacijah, ampak tudi z lastnimi dejanji. Tako pa je mnogo mladih, ki v vsakdanjem, zlasti družinskem življenju dejansko ne poznajo socialnega čuta. Ne ozirajo se na druge družinske člane, na socialen odnos do staršev in bratov ter sester. Od staršev zahtevajo vse, kar lahko iztisnejo iz njih, tudi za ceno pretiranega dela s strani očeta in matere. Tej ali morda sestri prepustijo vse delo, celo pospravljanje za seboj in čiščenje lastnih čevljev. Ne ozirajo se na njihove nasvete in se jim celo posmehujejo. Ne govore s starši in ob vsaki priložnosti pokažejo, da jih smatrajo za miselno zastarele, smešne, nesodobne, le ne, kadar potrebujejo denar od njih.

Enako se obnašajo morda tudi v krogu svojih vrstnikov. Ne upoštevajo, da si vsi ne morejo privoščiti tistega, kar si lahko privoščijo oni. Zaničujejo ali sovražijo tiste, ki mislijo drugače o političnih in socialnih problemih in ki imajo drugačen svetovni nazor. Sposobni so brez pomisleka izreči, da bi bilo treba take pobiti. Mogoče ne mislijo te grožnje zares, toda od grožnje do dejanja ni daleč, kadar ima kdo možnost za to.

Nesocialno je tudi izpostavljanje življenje drugih nevarnosti, npr. s prehitro in prenevarno vožnjo, kadar imajo druge v svojem vozilu, ali z drznostjo na cesti. Koliko ljudi je že postalo smrtnih žrtve takih mladih, ki pa so bili prepričani o svoji socialnosti.

Socialnost se začne pri lastnih dejanjih, šele potem pri kritiki dejanj drugih.

IZ DELOVANJA SKK

V soboto, 21. t.m., nas je obiskal iluzionist Mirko Pihler, glan KDI) »J. Hermanko« sekcija »Čarobni krog« iz Maribora.

Zelo smo se zabavali, saj nam je g. Pihler pokazal razne »čarobne« trike s karta-

mi, z denarjem, s časopisi, z vrvicami, s kroglicami itd.

V soboto bo v klubu tradicionalen družabni večer s plesom. Poskrbeli bomo tudi za prigrizek.

Zaželjene so šeme!!

Začetek ob 19.30. Vljudno vabljeni!!!

Obveščamo, da bo v soboto ob 17. uri prvi sestanek literarnega krožka, ki ga že tretje leto požrtvovalno vodi prof. Zora Tavčar. Letošnji program: 1. Roman v svetovni literaturi (kompozicija, slog, liki).

2. Novejši tokovi v slovenski literaturi in kritiki.

PROBLEM SPLAVA

(nadaljevanje s 1. strani)

magljive probleme, ne more nihče zahtevati od njih, da si naložijo tako breme, ki ga morajo same nositi. Medtem ko se tisti, ki nočejo otrok, bogatijo, morajo ostati tisti, ki jih imajo, revni ali na nižjih klinih lestvice življenjskega standarda ter prenašati pri tem pogosto še zasmehovanje in prezir premožnih brez otrok ali z zgolj »sinčkom edinčkom«, ki ga z dolgim avtom najnovejše marke vozijo v otroški vrtec ali v šolo, medtem ko so otroci revežev izpostavljeni vsemu tveganju kaotičnega mestnega prometa.

Zakonodajavec, ki hoče rešiti problem splava, mora upoštevati vso to problematiko. Kakor se mora ozirati na humano in krščansko stališče o svetosti življenja že v materinem telesu in mora braniti tudi to življenje, tako se mora čutiti na drugi strani odgovornega za življenje in stisko nešteti mater, ki se izpostavljajo smrtni nevarnosti mazaških posegov in kazenskim sankcijam, in to zlasti najrevnejših mater. Matere in družine, ki se hočejo zvesto in dosledno držati takega humanega in krščanskega stališča, morda v nobenem primeru ne bodo splavila ali dopustila splava, in jih k temu ne bo zapeljala niti sprostitev splava, kakor ne more povzročiti ločitev dveh zakoncev, ki se ljubita ali se držita krščanskega pojmovanja zakramenta sv. zakona zakon o razporoki. Toda tistim, ki hočejo v stiski splaviti, ne bi smel tega v vsakem primeru onemogočiti, če jim ni pripravljen pomagati ali če jim ne more pomagati, da bi mogle vzdrževati in dobro vzrediti ter vzgojiti otroka.

Proti splavom se je zato treba boriti s krščansko in humano vzgojo ljudi glede

RESOLUCIJA SKK

Člani Slovenskega kulturnega kluba, zbrani na rednem večeru dne 21. februarja 1976, ugotavljamo, da je ukrep, s katerim so šolske oblasti 30 let po padcu fašizma, v času, ko se vrši proces proti nacističnim zločinom tržaške Rižarne, takoj po podpisu italijansko-jugoslovanskega sporazuma v Osimu, nasilno ukinitelj tečaj slovenščine v Ukvah, nedopustno dejanje, ki globoko žali člane slovenske narodne skupnosti v Italiji in vse demokratično misleče ljudi. Zato izražamo solidarnost s profesorjem Venosijem, z župnikom Gorjupom in z vsemi ukvanskimi Slovenci, ki se neustrašno borijo za svoje narodnostne pravice. Obenem zahtevamo, da se čimprej uresniči pravica Slovencev v videmski pokrajini do šolanja v slovenskem jeziku.

spoštovanja do življenja, tudi nerojenega, dalje s tem, da ženske in zakonci sploh z višjo življenjsko ravno in izobrazbo dobijo boljšo spolno vzgojo in ne kličejo v življenje otrok, če jih dejansko nočejo ali ne morejo imeti, pa tudi s strpnostjo in bolj človeškim ravnanjem z nezakonskimi materami in otroki, ne da bi se jim pripleli, tudi v dokumentih, pečat sramote za vse življenje. Ženska, ki ve, da ji bo družba pomagala pri vzdrževanju in vzgoji otroka, ne bo splavila. Ne smel pa bi se boj proti splavom omejevati zgolj na prepovedi in kazenske sankcije. Predvsem je država odgovorna za to, da ženske ne bodo več žrtve mazačev, in zato jim mora v vsakem primeru, neglede na to, če se moralno strinja s splavom, ki ga nameravajo storiti, ali ne, omogočiti tak poseg po prazem zdravniku in jih tako obvarovati nevarnosti zastrupitve in neopravljivih posledic za njihovo nadaljnje življenje. Treba je torej ločiti med načelom in nujno zaščito žensk.

Menimo, da s tega stališča ne bi smelo biti ovir za katoliškega politika ali zakonodajavca, da pritrdi humanemu zakonu o splavu v telesni ali duševni stiski. Po drugi strani pa bi moral storiti vse, kar je mogoče in kar je tudi dolžan, da ljudi, posebno žensk ne spravi v take stiske s socialnimi in gospodarskimi krivicami in s pospeševanjem pokvarjene potrošniške miselnosti, po kateri je samo udobnost merilo vsega in po kateri ima avto ali kak drug izdelek moderne tehnike prednost pred otrokom, ki se je morda napovedal.

—o—

FRANCOSKI ZAKON PROTI PAČENJU JEZIKA

Francoska vlada pripravlja zakon, ki naj bi začel veljati prihodnje leto in s katerim bo prepovedano uvajati v francoščino vedno nove tuje besede, posebno angleške oziroma ameriške. Takemu popačenemu jeziku pravijo danes »franglais« (izg. franglé), po sestavljenki iz français (fransé) in anglais (anglé), t.j. francoščina in angleščina. Predvidene so kazni do 26.000 za tiste, ki bi v reklamnih besedilih, delovnih pogodbah ali kakršnihkoli drugih publikacijah uporabili tuje besede. Tak zakon s hudimi kaznimi pa bi še bolj upotrebovali v zaščito slovenščine pred tujkami.

Seja IO organizacije »SDL v Italiji«

V sredo, 18.2. t.l. se je sestel IO SDL v Italiji in razpravljalo o sedanjih dogajanjih, ki se tičejo naše narodne manjšine.

Glede prekinitve pošolskega pouka v slovenščini v Ukvah je izvršni odbor izrazil ogorčeno obsodbo proti ukrepu videmskih šolskih oblasti, ki spominjajo na fašistično diktaturo in zahteva, da odgovorne oblasti prekličejo nezaslišano in nedemokra-

tično odločitev videmskega šolskega skrbnika.

Ravno tako obsoja ravnanje sodnika in športne federacije FIPAV, ki sta na slovenski športni pozdrav Brežank v Trentu nešportno in nedemokratično reagirala s tem, da sta prisilila igralke, da pozdravijo še enkrat z za nas tujim pozdravom.

(Dalje na 8. strani)

Protesti zaradi dogodka v Ukvah

V ponedeljek se je v Ukvah nadaljeval pošolski pouk slovenščine v ukovski cerkvi, ker še vedno velja prepoved rabe šolskih prostorov. Prijavilo se je še pet učencev, tako da jih sedaj obiskuje pouk slovenščine kar 26 na skupno 40 otrok, ki so vpisani v ukovsko osnovno šolo. Naj omenimo, da je učiteljica Broccaiolijeva prijavila župnika Gorjupa tabeljskemu pretorju, ki pa je ugotovil, da župnik ni zagrešil nobenega kaznivega dejanja in torej proti njemu ni mogoče ukrepati.

V preteklem tednu se je nadaljevala obsežna protestna in solidarnostna akcija. Po vprašanju svetovalca Slovenske skupnosti Štoke ter svetovalcev KPI Lovrihe in Baracettija v deželni svet, o katerih smo že poročali, so vložili vprašanja še svetovalci krščanske demokracije Varisco, Martinis, Biasutti in načelnik krščansko-demokratske skupine Coloni, kot tudi socialistični svetovalci Zanfagnini, Ermano in Volpe.

Zadeva je odjeknila tudi v poslanski zbornici na pobudo svetovalcev KPI in PSI Albina Škerka, Lorisa Fortune, Maria Lizzera, Castiglioneja in Enza Menichina. Odločen protest je izrekel sam predsednik

Prejeli smo

Šolski svet šole Sv. Cirila in Metoda v Trstu je sestavil proračun za šolsko leto 1976 in je upošteval le najnujnejše potrebe šole v tem šolskem letu. Ta proračun je bil soglasno odobren na seji Šolskega sveta dne 16.12.1975 in predložen Šolskemu skrbništvu, ki pa ga je zavrnil, češ da ne odgovarja vsotam dodeljenim od Ministrstva za šolstvo. Skrbništvo je odredilo, da se sestavi nov proračun v soglasju z gornjimi ministrskimi navodili.

Šolski svet šole »Sv. Cirila in Metoda«, zbran na seji dne 13.2.1976, je sicer sklenil, da se proračun za leto 1976 skrči in vskladi z gornjimi navodili Šolskega skrbništva, a je obenem soglasno obsodil ravnanje šolskih oblasti, ki je vnasprotju z novimi pooblaščenimi odloki in ki stvarno podcenjuje vlogo, samostojnost in delovanje šolskih svetov, kateri so izkjučno na ravni formalnega in nepotrebne organa.

Predsednik Šolskega sveta

goriške pokrajine Agati s svetovalci strank ustavnega loka. Vprašanje so vložili tudi svetovalci videmske pokrajine Chiabudini (KD), Comini (Furlansko gibanje), Maieron (PSI) in Petričič (KPI). Protestne izjave so izglasovali zgoniški, števerjanski in doberdobski občinski sveti. Ostre resolucije so sprejeli dijaki tržaških šol s slovenskim učnim jezikom, ki so tudi stavkali in imeli zborovanje, kot tudi dijaki goriških slovenskih šol. Lahko rečemo, da je val ogorčenja zajel in mobiliziral vso slovensko narodno skupnost v deželi. Omenili smo že resolucijo Slovenske prosvete v Trstu.

Na vseh proslavah slovenskega kulturnega praznika je na tisoče zamejskih Slovencev odobrilo protestne izjave.

Vprašanje o položaju na radiu Trst »A«

Deželni svetovalac Slovenske skupnosti dr. Drago Štoka je naslovil na deželni odbor Furlanije - Julijske krajine vprašanje o položaju, ki že dalj časa vlada na sedežu RAI-TV v Trstu, in sicer v oddelku za poročila, katerega organik, ki je bil že tako pomanjkljiv glede na opravljeno časnikarsko delo, se je skrčil zaradi smrti dveh urednikov in zaradi upokojitve tipkarice. Položaj — pravi dr. Štoka v svojem vprašanju — je nevzdržen, kot je že večkrat poudaril uredniški odbor.

Zato svetovalac Slovenske skupnosti sprašuje, kakšne ukrepe namerava spre-

HRANILNICA IN POSOJILNICA NA OPĆINAH
Bazoviška ul. št. 2 - Općine—Trst

razpisuje natečaj za uradnike I. kategorije.

Pogoji za pripustitev k natečaju:

1. Diploma slovenskega trgovskega tehničnega zavoda,
2. Opravljena vojaška služba,
3. Starost ne preko 30. leta.

Prošnje s priloženo fotokopijo diplome, je treba predložiti najkasneje do 10. marca 1976

—o—

Deželno vodstvo Slovenske skupnosti izreka svojemu odborniku dr. Alojzu Tulu globoko sožalje ob izgubi dragega očeta Antona.

REFERATI Z MEDNARODNE KONFERENCE O MANJŠINAH ZBRANI V KNJIGI

Na pobudo neke italijanske založbe bodo zbrali v eni knjigi referate in posege z mednarodne konference o manjšinah, ki je bila v juliju leta 1974 v Trstu. To je sporočil predsednik tržaške pokrajine Michele Zanetti na sestanku iniciativnega odbora, na katerem so ocenili odzive, ki jih je bila deležna konferenca.

Predsednik Zanetti je ob isti priložnosti izrazil zadovoljstvo za tisti del italijansko-jugoslovanskega sporazuma, podpisanega v Osimu, ki zadeva zaščito manjšin.

jeti deželni odbor za čimprejšnjo rešitev tega vprašanja in tudi, ali namerava deželni odbor posredovati, da se čimprej uvedejo televizijske oddaje v slovenskem jeziku v deželi Furlaniji - Julijski krajini, kot predvideva člen 19 zakona z dne 14. aprila 1975, št. 103; to je zakon o radijski in televizijski reformi.

—o—

IZJAVA DEŽELNEGA ODBORNIKA MIZZAU V ZVEZI S SAMOSTOJNIMI ŠOLSKIMI OKRAJI ZA SLOVENSKE ŠOLE

Deželni odbornik za šolstvo Mizzau je začel posvetovanja s krajevnimi ustanovami v zvezi z razdelitvijo deželnega ozemlja v šolske okraje. Mizzau je opozoril, da so v tem smislu že bila posvetovanja in sicer na podlagi prvotnega predloga za razdelitev deželnega ozemlja v okraje, vendar pa so medtem prišli na dan številni drugi pro-

Poravnajte naročnino!

blemi, zato je bilo potrebno še nadaljnje posvetovanje in večje sodelovanje zainteresiranih krogov. V tem smislu — je dejal odbornik Mizzau — je treba tudi razumeti zahteve po uresničitvi posebnih oblik samoupravljanja za šole s slovenskim učnim jezikom. Odbornik je pri tem omenil stališče, ki ga je do tega vprašanja zavzel deželni odbor, ki meni, da je treba problem rešiti istočasno z ustanovitvijo šolskih okrajev in pokrajinskih šolskih svetov.

Mizzau je pri tem še poudaril, da bo stopil v stik z ministrstvom za šolstvo, ki bo moralo rešiti nekaj zakonodajnih in upravnih vprašanj, obenem pa je odbornik tudi napovedal, da se bo še nadalje posvetoval s predstavniki slovenske manjšine in njenih organov.

—o—

Dr. Alojzu Tulu in družini izražajo ob smrti dragega očeta globoko občuteno sožalje

prijatelji

Sožalju se pridružujeta uredništvo in uprava Novega lista.

Enobarvni občinski odbor v Trstu

Po stodnevni krizi je bil pretekli petek izvoljen nov tržaški občinski odbor. Za novi demokrščanski enobarvni odbor so glasovali le demokristjani. V ponedeljek pa

NARODNA IN ŠTUDIJSKA KNJIZNICA V TRSTU

priredi letos ciklus predavanj iz zgodovine slovenske glasbe. Predavanja so vsako drugo sredo ob 18.30 v mali dvorani Kulturnega doma ob 18.30.

je bila razprava in glasovanje o programu novega odbora, katerega je župan Spaccini izdelal na osnovi posvetovanj s političnimi skupinami ustavnega loka. Med drugim vsebuje obvezo, da bo občina posegla

pri parlamentu in vladi za uresničitvev zakonskih ukrepov za globalno zaščito Slovencev in zagotovitev pravice slovenskih svetovalcev, da se izražajo v materinem jeziku. Predstavnika PSI Pesante in KPI Spetič sta umaknila pred sklepnim glasovanjem popravek k programu oziroma resolucijo, v katerih sta zahtevala natančen rok za izvedbo obveznosti najkasneje pred jesensko obnovitvijo zasedanja ali celo pred poletno prekinitvijo. Čeravno župan ni vstavil popravka v program, je zagotovil, da bo obveznost izvršena do jeseni. Občinski svet je odobril program s 26 glasovi (KD, PSDI, PRI, MUIS), vzdržalo se je 20 svetovalcev (KPI, PSI, PLI, independentist Marchesich in avtonomni socialist Calle-gari).

Narodnostno stanje v Kanalski dolini

Nedavna prepoved pošolskega pouka slovenščine v Ukvah v Kanalski dolini je v slovenski javnosti povzročila večje zanimanje za ta del slovenskega zamejstva, ki je v našem tisku morda nekoliko zanemarjen. Zato se nam zdi primerno, da posvetimo pričujoči članek narodnostnemu stanju v Kanalski dolini.

Leta 1910 je v občinah Lipalja ves, Naborjet, Pontabelj, Trbiž, Ukve in Žabnice ter v Beli peči po rezultatih avstrijskega ljudskega štetja živelo 1682 Slovencev, medtem ko je slovensko privatno štetje istega leta pokazalo 3379 Slovencev. Znano je, da so ti kraji narodnostno mešani, saj v njih živijo poleg Slovencev še Nemci, Italijani in Furlani. Kanalska dolina je v času Avstroogrške pripadala Koroški, kjer so bile šole utrakvistične, kar pomeni, da so služile predvsem germanizaciji slovenskega življa kljub temu pa so takrat otroci le poslušali nekaj ur slovenskega jezika. S prihodom Italije po prvi svetovni vojni je seveda še ta malenkost odpadla in Slovenci v Kanalski dolini so tako kot njihovi sonarodnjaki v Beneški Sloveniji, na Goriškem, Tržaškem in v Istri bili izpostavljeni najbolj grobem raznarodovanju.

V obdobju med obema vojnama je kanalskim Slovincem veljala posebna skrb takratnih slovenskih narodno zavednih zapornikov, kljub temu pa so leta 1939 v velikem številu optirali za Nemčijo. Vzrok temu pojavu je bilo dejstvo, da so v Nemčiji, ki so jo zmotno zamenjavali s staro Avstroogrsko, videli rešitev, saj je Avstroogrška bila le nekoliko bolj širokogrudna do tamkajšnjega slovenskega prebivalstva kot fašistična Italija. Nekateri so se preselili v Nemčijo, vendar so kmalu doživeli veliko razočaranje in ko so se po končani drugi svetovni vojni vračali na nekdanje domove, so imeli velike težave, saj so se vanje medtem že naselili Italijani, kar je sodilo v načrt italijanskih oblasti ki so hotele zbrisati slovensko prebivalstvo v Kanalski dolini.

Po končani drugi svetovni vojni so se kanalski Slovenci znašli v istem položaju kot Beneški Slovenci, ki za razliko od ostalih Slovencev v Furlaniji - Julijski krajini niso dobili slovenskih šol. Danes delujeta

med tamkajšnjimi Slovenci dva pevski zbori, »Planinka« v Ukvah in »Višarski zvon« v Žabnicah, poleg tega pomenita močno oporo slovenstvu oba tamkajšnja slovenska duhovnika, Mario Černet v žabnicah in M. duhovnika, Mario Černet v Žabnicah in Masvojem prihodu v to vas začel izdajati župnijski list »Ukve«, pisan v slovenskem in italijanskem jeziku. Bil je tudi pobudnik pošolskega pouka slovenščine, ki je povzročil toliko hrupa pri Slovincem sovražnih krogih. Zasluga slovenskih duhovnikov je tudi, če ima božja pot na Višarjah še vedno tako slovenski značaj, saj si italijanski redovniki (oblati iz Vidma), zelo prizadevajo, da bi jo dobili v svojo upravo. danes upravlja cerkev na Višarjah župnik v Žabnicah in menimo, da je tako tudi prav, saj prisotnost slovenskih duhovnikov, ki dobro obvladajo tri jezike, sloven-

skega, nemškega in italijanskega, zagotavlja primerno oskrbo vseh romarjev.

Nedavna prepoved pouka slovenščine v Ukvah pa ni prvi primer v Kanalski dolini, podobno se je že zgodilo pred časom v Rablju, kjer so prav tako organizirali pošolski pouk slovenščine, vendar ga je videmska prefektura prepovedala. Ob nedavnih dogodkih v tem delu slovenskega zamejstva se nam zdi nadalje potrebno opozoriti, da je v zadnjem času kulturno sodelovanje s kanalskimi Slovenci nekoliko zaspalo, zato bi bilo prav, če bi jih spet obiskalo Stalno slovensko gledališče iz Trsta ali kaka druga slovenska kulturna skupina. Pogrešamo tudi nastope obih slovenskih pevskih zborov iz Kanalske doline na pevskih revijah v Gorici in Trstu. Predvsem pa bi morali Slovenci ta del slovenskega zamejstva čimveč obiskovati in tako navezovati stike s tamkajšnjim slovenskim prebivalstvom, ki prav gotovo potrebuje oporo v boju za narodnostne pravice.

Sklepi seje Sindikata slovenskih šolnikov v Gorici

Dne 19. februarja 1976 je bila, ob polni udeležbi odbornikov, seja Sindikata slovenske šole v Gorici. Predsednik prof. Albin Sirk je poročal o zadnjem sestanku Komisije za slovenske šole v deželi. Na sestanku je bil govor o didaktičnih habilitacijah (čl. 3 zakona Belci-Skerk, 22.12.1973, št. 932), o posebni dokladi za znanje in rabo drugega jezika, o učbenikih za slovenske šole, o natečaju za didaktična ravnateljska mesta in o radijskih oddajah za naše šole. Te probleme in še nekatere druge je pretresal naš sindikat.

Glede didaktičnih habilitacij je deželni šolski skrbnik povedal, da bodo čimprej. Zadevna ordinanza čaka le na podpis Prosvetnega ministra. Za doklado za znanje in rabo drugega jezika se je sindikat že večkrat zavzel; zadnjikrat s pismom z dne 5.2.1976 pristojnim oblastem. Sindikalna akcija je usmerjena k temu, da se izglasuje poseben zakon v tem smislu. Takega zakona bi bili deležni šolniki nemške narodnosti že leta 1961. Pravično je, da ga tudi mi dobimo.

Za sestavo slovenskih učbenikov se zavzemajo predvsem tržaški šolniki. Za nekatere učbenike so bile že opravljene vse formalnosti, ki jih določa zadevna ordinanca. V zvezi z natečajem za didaktična ravnateljska mesta (zakon št. 932), 22.12.1973) so se pojavile nekatere ovire glede pristojnosti, zato je bil natečaj začasno odložen. Sindikat je izrazil nezadovoljstvo, da na Goriškem ne obstaja Komisija za šolske radijske oddaje, ker se iz več razlogov čuti potreba po takem organu. Zatorej je sklenil, da bo izvršil potrebno akcijo, da se tak komisija ustanovi tudi pri nas.

Govor je bil tudi o bodočem seminarju za goriške šolnike. Sindikat se bo zavzel, da bi bil bodoči seminar rezidencionalnega značaja, t.j. naj bi se vršil v kakem bližnjem letoviškem kraju, po možnosti proti koncu poletja. Sindikatu sta dospela dva dopisa, ki utegneta zanimati naše šolnike. V Cedadu nameravajo prirediti tečaj slovenskega jezika. Manjka pa profesor slovenskega jezika. Kdor je za stvar zainteresiran, naj se obrne na sindikat. Učitelj slovenščine pa iščejo v zavodu za defektne otroke v Gradišču (Gradisca).

Neprijetno je odjeknila sredi naše manjšine prepoved tečaja slovenščine v šolskih prostorih v Ukvah. Prepoved je izdal videmski šolski skrbnik. Sindikat meni, da prepoved ni toliko juridičnega, kolikor političnega značaja, zato zoper tako ravnanje ostro protestira.

Kratke z Goriškega

Dijaki slovenske trgovske šole v Gorici predlagajo, da bi njihov zavod poimenovali po slovenskem pisatelju Ivanu Cankarju. Kot znano, mineva letos sto let od Cankarjevega rojstva.

V nedeljo, 22. t.m., je bil v Prosvetni dvorani na Korzu nastop baletnih solistov ljubljanske Opere, ki jih vodi Lidija Sotlar. Prireditev sta organizirali SPD iz Gorice in ZKPO iz Nove Gorice.

Z druge strani meje

Zlatomašnik Anton Mlakar

V teh dneh bo praznoval svoj zlatomašniški jubilej primorski misijonar-lazarist Alojzij Mlakar z Mirenskega Gradu. Doma s Krasa, rojen na začetku stoletja (7. junija 1900) je že kot enajstleten deček odšel iz rodne Divače in se podal na pot, ki ga je vodila širom po svetu. Gimnazijo je obiskoval v Ljubljani in Šentvidu, redovni noviciat je opravil v Gradcu, študij teologije pa v Ljubljani, kjer ga je 27. februarja 1926 škof Jeglič posvetil v duhovnika. Že kot novomašnik je takrat mladi lazarist Mlakar prišel na Mirenski Grad, na katerem je potem z vmesnimi presledki preživel večino svojih petdesetih duhovniških let. V juniju 1928 je z veliko vnemo odšel misijonarit v daljno Kitajsko, od koder se je pa

moral že po dobrih dveh letih vrniti (v januarju 1931). Prišel je spet v Miren, na Grad, na katerem pa spet ni ostal za dolgo, kajti fašizem tudi njemu ni prizanesel, saj so ga Italijani že po treh letih (1934) izgnali v Jugoslavijo, na grad pa so namesto slovenskih prišli italijanski misijonarji. Po izgonu je g. Mlakar deloval v Radečah pri Zidanem mostu, na Mirenski Grad pa se je vrnil šele po osvoboditvi, v letu 1945. Tudi ta vrnitev pa še ni bila dokončna, saj je v kasnejših letih moral še v Beograd in na Rako na Dolenjskem. Zdaj je že več let spet na Gradu, kjer se tudi najbolje počuti.

Veliko je vrednot in vrlin, zaradi katerih uživa zlatomašnik Alojzij Mlakar med (Dalje na 7. strani)

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Narodna identiteta v sovjetski kulturi in politiki

Italijanski, pa tudi jugoslovanski listi — mer njimi ljubljansko »Delo« — so opozorili zadnji čas na aktualnost nacionalnega problema v Sovjetski zvezi, zlasti spričo 25. partijskega kongresa, na katerem bodo verjetno obširno razpravljali o tem vprašanju, ker je gotovo eno izmed najbolj nujnih, kar je tudi neposredni vzrok takoimenovanih osvobodilnih gibanj. Tesno pa je povezan s kulturnimi problemi že zaradi jezika, ki je posoda kulture, pa tudi zaradi človekove zakoreninjenosti v določeni kulturi, saj ne more biti naroda brez kulture. To pa napravlja stvari zelo zapletene in včasih tudi težko pregledne. Včasih so ti problemi dozvedno formalno že rešeni, a prej ali slej se pokaže v taki formalni rešitvi kaka skrivna razpoka, ki se vedno bolj širi in grozi podreti vso stavbo. Drugje pa teh problemov sploh nočejo priznati in se delajo, kakor da jih ni.

Dolgo so hoteli Sovjeti ohraniti videz, kakor da je nacionalno vprašanje v Sovjetski zvezi že dokončno rešeno. Sovjetska ustava je priznala raznim narodom lastne republike, ki naj bi pomenile nekako državo, drugim, manjšim narodom pa avtonomne dežele oziroma pokrajine, kakor smo jih doslej imenovali Slovenci s samo srbohrvaškim izrazom pokrajina, dokler si nismo nekoliko bolj razjasnili oziroma zčistili pravne terminologije v tem pogledu v zvezi z avtonomno deželo Furlanijo - Julijsko krajino. Tako nam pomeni danes beseda pokrajina provinco, tisto, kar imenujejo Srbi pokrajina, pa je za nas dežela oziroma avtonomna dežela. Veliko daljša pa v izrazoslovju kar zadeva nacionalni problem, tudi nismo prišli. Še veliko večja zmeda pa vlada glede tega, kot se zdi, v Sovjetski zvezi.

Ko so te dni opozorili nekateri italijanski dnevniki, ki so malo bolj občutljivi za ta problem, Brežnjev rad trdi v svojih govorih, da se iz mozaika velike sovjetske države oblikuje nova zgodovinska skupnost, ki se imenuje sovjetski narod oziroma sovjetsko ljudstvo. To je za zdaj še bolj načrt kot stvarnost, katero pa bi radi sovjetski voditelji čimprej uresničili. In ne dvomijo o tem, da bodo to tudi dosegli, kljub vsej zapletenosti tega problema. Izdelali so si teorijo, da je etnična različnost, ki jo pojmujejo kot etnično nasprotstvo, ena izmed glavnih ovir socializma — kot je to izrazil znani teoretik Mihail Suslov. V neki resoluciji centralnega komiteja sovjetske komunistične partije je rečeno, da je nacionalni problem »kritični sektor v boju med socializmom in kapitalizmom«, kar morda pomeni, da bo tako kritično obdobje odpravljeno za sovjetski imperij šele takrat, ko bo odpravljen tudi nacionalni problem.

Kot je vsem znano, je teoretično rešil nacionalno vprašanje v Sovjetski zvezi že Lenin s svojo slovito brošuro o nacionalnem vprašanju. Načelno je priznal vsakemu narodu nekdanje carske Rusije pravico do neodvisnosti. Brošura je prevedena tudi v slovenščino. Toda po ustanovitvi sovjetske države so se stvari zapletle in Rusija si je po vrsti spet priključila narode, ki so si v letih po prvi svetovni vojni oziroma po oktobrski revoluciji ustano-

vili lastne države. Ponovno si je skušala priključiti celo Poljsko, kar pa se ji ni posrečilo. Ko pa je dobil oblast v roke Stalin, je skušal odriniti nacionalni problem v ozadje. To pa je veljalo predvsem za politično plat vprašanja, kajti sovjetska oblast ni dopustila nikakršnega političnega pluralizma ali resnične avtonomije. Po drugi strani pa je pospeševala uporabo narodnega jezika pri tistih narodih, ki do takrat sploh niso imeli knjižnega jezika. Tako je nastala cela vrsta novih knjižnih jezikov in literatur, posebno pri sibirskih in srednjeazijskih, delno tudi pri kavkaških ljudstvih. Kot rečeno, so na vrhu Sovjetske zveze menili, da je s tem — to je z ustanovitvijo republik in avtonomnih pokrajin in z jezikovno avtonomijo, ki je pomenila neke vrste omejeno kulturno avtonomijo — nacionalno vprašanje dokončno rešeno.

Toda razvoj je prinesel nove zapletljive. Industrializacija je povzročila veliko preseljevanj človeških mas in tako se je zgodilo, da so se milijoni ruskih delavcev razlezli po vsej Sovjetski zvezi in se ustalili na ozemljih drugih narodov. S tem pa se je pojavilo tudi vprašanje občevalnega jezika. Nekako avtomatično je postal ruski jezik najvažnejši in splošni ob-

čevalni jezik. Dopisnik »Dela« Tit Doberšek pravi v svojem nedavnem dopisu iz Moskve med drugim: »Med 15-imi zveznimi republikami jih je zdaj že 11 takšnih, kjer je dobra četrtnina prebivalstva nedomačega. Nacionalnost, ki je dala ime določeni republiki ali oblasti, to je pokrajini, je ponekod že v manjšini. Tako sestavljajo v Kazahstanu Kazahi le 32,6 odstotkov vsega prebivalstva, Kirgizi v Kirgiziji 43,8 odstotka in Baškiri v Baškiriji le 23,4 odstotka. Približno 20 odstotkov mešanih zakonov se sklene v republikah, ki so najbolj izpostavljene ruskemu priseljevanju.«

Isti piše: »Vsi ti demografski tokovi kažejo na izredno zapletenost nacionalnega vprašanja v Sovjetski zvezi. Prinašajo nove neznanke, napovedujejo morda nove politične akcije. Dejstvo je — nadaljuje Tit Doberšek — da se je v posameznih nekdanjih sovjetskih republikah v osrednji Aziji in Zakavkazju v zadnjem času okrepila domača inteligenca predvsem iz vrst mladih, ki se skuša uveljaviti z navezovanjem na svoje nacionalno okolje in na svoje nacionalne tradicije. Leta 1973 so, denimo, na sestanku gruzinskih partijskih aktivistov obsodili razmere v avtonomni republiki Abhaziji, kjer da se je v določeni meri ukoreninila teorija, po kateri morajo biti na odgovornih mestih le pripadniki domače nacionalnosti«. Tit Doberšek pristavlja: »Toda sovjetsko vodstvo je odločno sklenilo, da bo podobne teorije izkoreninilo. O tem naj bi prevladala teorija Brežnjeva, da naj bi nastal en sovjetski narod, ki bi združil v sebi stotero različnih narodnih duš.« Narod, ki pa bi bil v očitnem nasprotju z Leninovo teorijo enakopravnih narodov in kultur.

»PRIDI, NINI« NA PREŠERNOVI PROSLAVI

Zaradi precej ostre in žive polemike, ki se je v Trstu vnela po Prešernovi proslavi slovenskih višjih srednjih šol objavljamo pesem, ki jo je prebral avtor Ace Mermodja, tako da bralci sami lahko presodijo, ali je bila takšna polemika upravičena.

(Uredništvo)

V vaški beznici

pod noč zazvoni:

»Pridi, Nini!

da med kolena bom prost
iskal izgubljeno svetost
in kjer te ogenj peče,
božal rožo sreče.

Nikoli mi ne zapri vrat,
nikoli ne reci — grem sama spat —
ker prave sreče se napije,
le kdor po tvojih dojkah rije

in si mu vir spoznanj,
kelih poslednjih iskanj.
Saj nekoč tudi ti, Nini,
s težkim ključem kolena zapreš
in umreš, Nini,
umreš.»

Nova pesmarica - ZTT 1975

—o—

Izšla je peta številka revije »Jezik in slovnost«. Med drugim prinaša članka o sedemdesetletnici Staneta Miheliča, prejšnjega pedagoškega svetovalca na šolah s slovenskim učnim jezikom v tržaški pokrajini, in o šestdesetletnici Tineta Logarja, preučevalca slovenskih narečij, o katerih je izdal pred kratkim tudi posebno knjigo, ki jo je dobiti tudi v Tržaški knjigarni.

Kulturne novice

»Società alpina delle Giulie« in tržaška sekcija C.A.I. sta spet izdala brošuro, ki vsebuje natančne meteorološke podatke za leto 1975, ki jih je zaznamovala meteorološka opazovalnica pri jami v Briščkih.

Knjižnica Nemškega kulturnega inštituta v Trstu bo od 1. marca naprej poslovala na željo mnogih obiskovalcev že od 16. ure naprej in se bo zapirala že ob 19. uri. Filmske predstave v inštitutu pa se bodo začele ob 19. uri; 3. marca bo na sporedu ekspresionistični film »Prikazen« režiserja Murnaua.

—o—

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE

Glasno »Igračk« posebni sel,
te dni razširja glas vesel.
Ob pustnem slavju malčki čvrsti,
pri nas za ples ste zdaj na vrsti.

V nede'ljo, 29. t.m. v Kulturnem domu

OTROŠKO PUSTNO RAJANJE

začetek ob 14.30. Program na odru ob 15. uri
V četrtek, 4. marca ob 20.30 za abonma
red E - mladinski v četrtek ponovitev mladinske tragedije F. Wedekinda »Pomladno prebujenje«.

—o—

V DRUŠTVU SLOVENSKIH IZOBRAŽEN-CEV

bo v ponedeljek, 1. marca posvečen večer letošnji zimski olimpijadi. Radijski poročevalec, časnikar SAŠA RUDOLF bo govoril o

VTISIH Z OLIMPIADE

Začetek bo ob 20,15 v dvorani Slovenske prosvete v ulici Donizetti 3*1.

Sodobno kmetijstvo

Vprašanje kvalitetne krme je pri nas že dolgo v seznamu problemov, katerim bi kazalo posvečati več pozornosti. Če tla niso dobro založena s hranilnimi snovmi, potem je v naših podnebnih razmerah pridelek nezadovoljiv ne samo količinsko, ampak tudi kakovostno. Dejanska hranilna vrednost krme je sicer odvisna še od drugih dejavnikov, tako predvsem od načina rabe travne ruše, od načina spravila in shranjanja krme.

Osnoven problem ostane, če hočemo dobiti kvalitetno krmo, vprašanje hranilne vrednosti travniške krme. Trajne, visoke in kakovostne pridelke krme bomo dosegli le, če bomo travnike pravilno in zadovoljivo gnojili.

Fosfor in kalij sta tista osnovna elementa v prehrani rastlin, ki tudi odločilno vplivata na rast in botanični sestav travne ruše ter na količino in kakovost pridelka. Založenost z obema elementoma je pri nas dokaj slaba. Morali bi trositi letno okoli 80-100 kg čistega fosforja na hektar in približno 100 kg čistega kalija na hektar. V nižinskem, bolj vlažnem svetu je primerno gnojiti več, pa tudi tam, kjer so travniki namenjeni pašnokošni izrabi. S fosforjem in kalijem gnojimo navadno že jeseni, lahko pa tudi zgodaj spomladi in sicer s celotno količino, saj se ta dva elementa počasi topita in ni večje nevarnosti, da bi se izpirala. Tako gnojimo s posamičnimi gnojili, s kompleksnimi, ki vsebujejo poleg kalija in fosforja tudi dušik, pa gnojimo v več obrokah, da pravilno izkoristimo dušik.

Pomen dušika

Pridelovanje krme na travnikih ima pri nas to pomanjkljivost, da je dobra rast travne ruše omejena na spomladanske mesece, poleti, to je julija in avgusta, pa se hitrost rasti občutno zmanjša. Zaradi pozne košnje otava pogostokrat izostane. Prepoznana košnja povroča obilo škode, saj dobimo tako premalo krme, pa tudi možnosti za pašo so slabe. S pravilno uporabo dušika lahko to pomanjkljivost znatno odpra-

Kako bolje rabiti in gnojiti travnike

vimo in zagotovimo enakomernjši dotok zelene krme in večji pridelek sena.

Najnovejše raziskave strokovnjakov so pokazale, da ni primerno obilno gnojenje z dušikom spomladi, če nismo sposobni pravočasno izkoristiti priraslo travo (če torej nimamo dosuševalnih naprav, če košnje ne kombiniramo s pašo itd.). Pri uporabi dušika moramo vedeti, da učinkuje hitro, da

se v tleh hitro izgubi zaradi izpiranja, zlasti v dobah, ko je obilno padavin. Zato moramo z dušikom večkrat dognojovati, najbolje po vsaki rabi (paši ali košnji), skozi vso vegetacijsko dobo. Tak način uporabe dušika omogoča enakomernjše priraščanje trave in nepretrgan dotok zelene krme. Pri intenzivni rabi travnikov — kar bo mogoče doseči z zgodnejšo košnjo — trosimo spomladi ter po vsaki rabi približno 40 kg dušika na hektar. Zelo pomembno je, da dognojevanje sledi takoj po končani rabi, da trava lahko v polni meri izkoristi dodani dušik. Čas zadnjega odmerka pade pri nas v začetek septembra.

Skoro tri milijone potnikov v januarju

V primerjavi z januarjem 1975 so v letošnjem januarju zabeležili na italijansko-jugoslovanskih mejnih prehodih tržaške pokrajine znaten skok v osebne prometu. Gre namreč za skoro milijon oseb več kot pred letom dni. Vseh prehodov je bilo na podlagi podatkov mejne policije v januarju 2 milijona 891 tisoč, medtem ko jih je bilo januarja 1975 milijon in 905 tisoč.

Povečan promet so zabeležili tako v mednarodnem kot tudi v krajevnem prometu s prepustnicami. S potnimi listi je šlo preko meje milijon 376 tisoč potnikov (od teh 711 tisoč italijanskih državljanov in 665. tujcev). V obmejnem prometu je bilo milijon 514 tisoč prehodov (milijon 60 tisoč s tržaškega področja in 454 tisoč z jugoslovanskega). V lanskem januarju je bilo v maloobmejnem prometu komaj milijon prehodov (670 tisoč z italijanskega področja in 330 tisoč z jugoslovanskega). Promet v vseh dvanajstih mesecih 1975 fe preko mejnih prehodov, medtem ko jih je bilo leta 1974 28 milijonov.

—o—

V Kanalu ob Soči so v torek, 24. t.m., pokopali pevovodjo in organista Kazimira Nanuta, ki je umrl v starosti 70 let. Pokojnik, oče znanega slovenskega dirigenta Antona Nanuta, se je dolgo let, tudi pred vojno v času fašistične Italije, ukvarjal s kulturno - prosvetnem delovanju v svojem rojstnem kraju Kanalu.

Zlatomašnik Anton Mlakar

(Nadaljevanje s 5 strani)

Ljudmi, ki ga poznajo (in teh ni malo) tako veliko spoštovanje in ugled. Na prvo mesto bi postavili njegovo globoko poduhovljenost, ki odseva vso lepoto in veličino duhovništva. Ob tem občudujemo njegovo pristno značajnost, naravno modrost in bogato učenost. Kot odlični poznavalec slovenskega jezika zna lepo razložiti pomen oziroma izvor osebnih imen in drugih besed. Zato je razumljivo, da so bili njegovi predlogi kot dobrodošli upoštevani pri pravi slovenske izdaje velikega mašnega misala, ki smo ga dobili lani. Da oznaka jezikoslovec za g. Mlakarja ni odveč, dokazuje tudi njegovo poznanje francoščine, saj smo pred leti dobili v njegovem prevodu knjigo »Dobra volja« avtorja Jos.

Schrijversa. Tudi o zvezdnatem nebu zna jubilar Mlakar veliko povedati, saj je v astronomiji kar precej doma. V posebno veselje pa mu je še cvetličarstvo, kar tudi obiskovalcem Mirenskega Gradu ne more ostati neopazno.

Slovesno zlato mašo bo Alojzij Mlakar daroval na Mirenskem gradu v nedeljo, 29. februarja dopoldne ob 10. uri. Pri svečanosti bo sodeloval mirenski mešani zbor, ki bo med drugim prvič izvajal »Četrto slovensko mašo« tržaškega skladatelja Stane- ta Maliča, naučeno prav za to priložnost. Škoda le, da bo moral ob teh zlatomašnih slavjih ostati ob strani superior Mirenskega Gradu Alojzij Trontelj, ki ga je težka bolezen priklenila na posteljo.

Jubilantu izražamo hvaležnost za vse storjeno in želimo vse dobro za v bodoče!

Iz Goriške

SLOVENSKA SKUPNOST ZA PREUSMERITEV ZAVODA ZA TRGOVINO V GORICI

Tajništvo Slovenske skupnosti, zbrano na seji v ponedeljek 16. t.m. je obravnavalo tudi problem preusmeritve Državnega strokovnega zavoda za trgovino v Gorici in sprejelo naslednjo resolucijo:

Slovenska skupnost v skrbi za razvoj slovenskega šolstva poziva pokrajinski odbor v Gorici, da podvzame vse potrebne korake, da se Državni strokovni zavod za trgovino s slovenskim učnim jezikom v Gorici preusmeri v Tehnični zavod za trgovino s popolnim petletnim poukom.

Opozarja, da ministrski odlok objavljen v Uradnem listu (Gazzetta Ufficiale) dne 7. februarja 1976 št. 34 določa kot zadnji rok za predstavitev prošnje za ustanovitev novih šol ali za preusmeritev že obstoječih, 7. marec 1976.

Poziva vse odgovorne dejavnike, predvsem izvoljene slovenske predstavnike, da se odločno zavzemajo za uspešno rešitev te šolske zadeve. To bo omogočilo, da zavod doseže širše poklicne možnosti in svojim dijakom nudi višjo in popolnejšo pripravo na življenje. Istočasno bo rešeno tudi vprašanje obstoja tega važnega zavoda.

IZ DELOVANJA SLOVENSKE SKUPNOSTI V GORICI

Goriško pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti je pod predsedstvom političnega tajnika Damijana Paulina razpravljalo o nekaterih važnih vprašanjih, ki pretresajo življenje slovenske manjšine v tem času.

Tako je tajništvo zavzelo odločno stališče v borbi za uveljavitev uporabe slovenskega jezika v vseh izvoljenih svetih in je zato dalo nalogo vsem svojim izvoljenim predstavnikom, naj v svetih, kjer zastopajo Slovensko skupnost, takoj podvzamejo potrebne ukrepe, zlasti v goriški občini ter v ostalih občinskih svetih.

Tajništvo se je nadalje zavzelo za preusmeritev Zavoda za trgovino v Gorici in sprejelo dokument, ki ga objavljamo v posebni prilogi.

Nazadnje je tajništvo pregledalo delovanje vaških sekcij stranke in sprejelo sklep za določene akcije v tem smislu.

Prav je, če se letošnjega jugoslovanskega prvenstva spomnimo v osebi zmagovalca Hulaka, in še bolj prav je, če to storimo s partijo, ki je zares lepa, kot je spodnja.

Slovenska udeleženca Barle in Osterman, tako dobra v startu in tako slaba v finišu, bosta prišla že še na vrsto.

HULAK - SIMIČ Sicilijanska obramba

1. e4 c5, 2. Sf3 d6, 3. Lb5+ Sc6, 4. 0-0 Db6, 5. Sc3 a6, 6. Lc6+ Dc6:, 7. d4. cd4:, 8. Sd4: Dc7, 9. Lg5 e6, 10. Tfe1 Sf6, 11. Lf6: gf6:, 12. Dh5 Dc5?, 13. Sf5!

Črni ne sme sprejeti žrtve: Po 13. .. ef5:, 14. ef5:+ je več zabavnih možnosti, ki pa se vse končajo s porazom črnega. N.pr.:

A) 14. .. Kd8, 15. Df7: in dvojna grožnja, 16. Te8 mat in 16. Df6+ odloči.

B) 14. .. Kd7, 15. Df7: + Kc6, 16. Te8 in najmanj kar beli dobi, je figura nazaj v boljšem položaju (16. .. Lg7, 17. Th8: Lh8:, 18. Dg8 itd.).

C) 14. .. Le7, 15. Se4 Df5?!, 16. Sd6:+ in 17. Sf5:.

D) 14. .. Le7, 15. Se4 De5, 16. Sg5 Dd5, 17. Tad1 Da2:, 18. b3 fg5:, 19. f6, Le6, 20. Te6:.

E) 14. .. Le7, 15. Se4 Dc7, 16. Sf6:+ Kd8, 17. Df7: in beli napad prodre (n.pr. 17. .. Lf5:, 18. Sd5 ali 17. .. Tf8, 18. Df8:+ Lf8, 19. Te8 mat ali 17. .. Lf6:, 18. Df6:+ Kd7, 19. Te7+ itd.).

F) 14. .. Le7, 15. Se4 Dc2:, 16. Sd6:+ Kd7, 17. Df7: itd.

13. .. Ld7, 14. Dh4 Le7, 15. Se7: Ke7:, 16. e5!

Odločilna evakuacija polja e4 v korist skakaču. Spet se nerodna pozicija dame črnemu maščuje. Če 16. .. de5:?, 17. Se4 D kamorkoli, 18. Df6:+ in 19. Dh8:

16. .. Thg8, 17. Df6:+ Kf8, 18. Se4 Dc6, 19. ed6: Te8, 20. Dh66+ Tg7, 21. Te3 Črni se vda.

Lahko bi še sledilo brez haska:

21. .. Dc2:, 22. Tg3 Db2:, 23. Td1 in 24. Sf6 ter 25. Dg7: mat.

Dekle z zaprtimi očmi

56

Napisal Pierre L'Ermite

Prevedel Lovro Sušnik

Toda v hipu, ko krene Melanija proti mizi za postrežbo, se zaslišijo lahki, dobro znani koraki na preprogi stopnic.

»Je že tu,« se je oglasil Celestin.

»Je že tu...!« jeclja gospa in si s tresočo se roko popravi naočnico.

Res, je že tu.

Ampak to ni več Marija Durand s svojo kapico in z belim predpasnikom, ki je prišla dol, da bi vršila svojo službo in pripravila zajtrk.

Je elegantna in enostavna gospodična, ki bi bila na mestu v kateremkoli salonu. V roki ima majhno potno torbo.

»Gospa, žal vam moram povedati, da zapuščam vašo hišo...«

»Potem, ko je obogatela!...« se roga Melanija.

»Zapuščam jo nenadoma; vendar ne zahtevam od vas niti plače za en mesec niti za en teden, pa niti spričevala... Po kovčeg pošljem z železniške postaje. Glede tega bi vam bila neskončno hvaležna, če mi ne vložijo vanj še drugič. Klanjam se, gospa...«

In ne da bi čakala najmanjšega odgovora, se Marija Durand obrne in odide...

Odhaja po isti stezi, po kateri je stopala včeraj sredi cvetic in rumenega žita... Odhaja, ne da bi se obrnila nazaj..., zato ne vidi še poslednjikrat Melanije, kako ji kaže pest in zaluča za nje svojo priljubljeno besedo, spopolnjeno po okoliščinah:

»Ah, vlačuga vseh vlačug!...«

II. DEL

PETINDVAJSETO POGLAVJE

Ob desetih zvečer,

župnik od sv. Frančiška Saleškega je povečerjal.

Dan je bil kot vsi dnevi pri gotovih pariških župnikih stalna, utrudljiva preobremenitev, ki se prime duhovnika koj po ma-

si in mu sledi korak za korakom, uro za uro in včasih minuto za minuto: tako dela iz njega bitje, ki se obešajo nanj vse bolečine, vse stiske, vsi interesi, vsa samoljubja in celo vse muhe.

Med deseto uro in polnočjo nastopita dve prijetni uri, ko bo mogel končno brati, delati, moliti.

Nocoj posebno potrebuje čas zase. Zato je dal vratarici strogo naročilo: »Izvemši za bolnike, ki se jim mudi, nisem doma prav za nikogar...«

Ura je deset in pet minut... Ravno se je namestil v svoji pisarni pred belo stranjo, na kateri začenja pisati nekaj vrstic...

Tedaj pozvoni...

»To mora biti za kakega umirajočega...«, pomisli, zakaj hišnica, ki zlasti ponoči ni preveč poskočna in je bila opozorjena, ne bi bila spustila drugače nikogar gor.

Pozvoni drugič... Služkinja pohiti..., gospod župnik sliši, kako se pregovarja, skuša braniti... toda kaj hitro se vrata odpro, v sobo stopi mlad moški in se zgrudi brez besed na stol...

Tu se spusti v jok, podpirajoč si glavo z obema rokama.

»Vi, Ludvik Hughe!...« vzklikne duhovnik.

»Ja... jaz!...«

»Kaj pa je?«

Mladenič ne odgovori.

»Kaj se godi?...« vprašuje župnik.

»To, da prihaja k vam nocoj človek ves obupan, čisto pri kraju...«

Gospod župnik, navajen takih prizorov, čaka... Gleda tega mladeniča, kako joče. Pozna ga že iz njegove otroške dobe... Nikoli ga še ni videl v takem stanju, niti ne po gotovih težkih neumnostih, ki jih je bil že večkrat storil.

Prav na dnu svoje misli se gospod župnik tem solzam čudi... Ludvik Hughe, tako se mu je vedno zdelo, se je zanimal predvsem za kupčije in zabave. Ima torej tudi srce?... Je torej nežnočuteč, ta mladi in veseljaški industrijalec?...

»In lahko zvem vzrok tega obupa?« povpraša spet.

»Oh, saj ga poznate... Imenuje se Marija Durand.«

»Ah, Marija Durand...«

»Ja, uboga in nesrečna deklica!... Kje je?... Kaj se godi z njo?«

»Toda ali je niste vrgli čez prag?«

»Jaz da bi bil vrgel Marijo Durand čez prag!... Marijo Durand, najboljšo bitje, kar sem jih kdaj poznal!... Visoka duša, ki so se ji posrečile rešitve, za druge neizvedljive... Ona me je nagnila, da sem opustil Montmartre. Ona me je pregovorila, da sem prosil očeta za odpuščanje. Ona me je polagoma pripravljala do tega, da se spet resno ukvarjam s tovarno. Zнала me je pogledati tako, da je njen pogled proniknil globoko v mojo notranjost in vest... Marija Durand?... Oprostite mi, toda ona je videla vame globlje, kot ste vi kdaj videli!...«

»Potem pa res ne razumem nič več!... Zakaj ste jo pa pustili oditi?...«

(Dalje)

Seja organizacije »SDL v Italiji«

(Nadaljevanje s 3. strani)

IO SDL v Italiji pozitivno ocenjuje uspešno srečanje s slovenskimi dijaki višjih srednjih šol v šolskih prostorih, na katerem je prišlo do obojestranskega spoznavanja problemov, kar bo v bodočnosti prav gotovo rodilo zaželene sadove. Posebno pa je bila poudarjena želja uresničitve delovnega programa SDL glede vpeljave 150 ur pouka v slovenščini. IO SDL je nato sprejel sklep, da odpošlje na enotno deželno federacijo CGIL - CISL - UIL pismo, s katerim zahteva vpeljavo tečajev v slovenščini za slovenske delavce, ki želijo izpopolniti svoje znanje in izobrazbo.

V teh dneh je na porotnem sodišču v Trstu obravnava proti nacističnim krvnikom in njihovim pajdašem iz edinega uničevalnega taborišča v Italiji, Rižarne, ki je bila pred kratkim proglašena za narodni spomenik. Kljub temu, da so hoteli ne-

kateri politični in sodnijski krogi še enkrat odložiti in razvrednotiti razpravo o pokolih, katerih žrtve so bili v večini Slovenci, imamo danes priložnost, da ugotovimo krivce. Na žalost pa je obsodba krivcev, po mnenju SDL, prepozna in bo za preživele le formalni akt in ne pravična družbena zadostitev.

Glede na uporabo slovenščine v javnih upravnih IO poudarja nujnost, da se to vprašanje dokončno reši in da sprejemajo politične stranke ustavnega loka ukrepe v obrambo in zaščito slovenske narodne manjšine v Italiji, ki naj se nato zakonijo. Prav zaradi tega je po mnenju IO SDL v Italiji deželna uprava v prvi vrsti zadolžena, da sprejme in uresniči zahteve in potrebe naše manjšine.

Zato IO SDL odločno zahteva vključitev tega perečega vprašanja v splošno nacionalno strategijo enotne federacije CGIL - CISL - UIL za preustroj sedanje družbe.